Ч. 218 Четвер 30 вересня (12 жовтня) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. свят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — Нова президия парляменту.)

Президент міністрів ґр. Клярі запросив до себе на конференцию послів: Шлезінґера з Праги, тирольского клерикала Вакернеля та Страньского і Жачка. — На конференциї ческих послів до сойму і ради державної з Морави ухвалено такі резолюциї: Ческі посли до ради державної і сойму мусять перейти до рішучої і безоглядної опозициї як в парляменті так і в делеґациях та висказують свою повну згоду з ухвалами виконуючого комітету правиці та ческих мужів довіря з д. 8 с. м. Дальше протестують против наміреного знесеня язикових розпоряджень і утвореня урядничого міністерства, а натомість жадають скріпленя теперішної більшости. Вкінци резолюция взиває нарід ческий до однодушного і рішучого підпираня ческих послів в їх стремленях.

Часописи обговорюють справу вибору нової президиї палати. Говорять голосно о кандидатурі пос. Білиньского. Однако можлива річ, що дотеперішний президент др. Фукс буде знов вибраний. О скілько здасть ся німецкі сторонництва згодять ся на вибір дра Білиньского. На пр. вчерашна Deutsche Ztg. каже, що така комбінация має вигляди успіху: др. Білиньский президия, а німецкі сторонництва мають бути заступлені послами Гоґенбурґером, Паттаєм або Атемсом. Коли би правиця оперла ся тій комбінациї, то др. Фукс міг би обняти становище одного з віцепрезидентів. Politik каже, що правиця не привязує більшого значіня до справи вибору президиї. Не викличе у неї навіть ніякого враженя, коли до керми прийде инша президия як доси. Натомість молодоческі Narodni Listy заявляють, що при виборі президента мусить показати ся, чи правиця буде в силі зробити щось рішучого. Той вибір буде першою пробою для правиці. Особливо жалували би Чехи, коли би Ферияnчич упав жертвою німецкої політики. Другою пробою буде для правиці голосоване над буджетовою провізориєю. Правиця буде голосувати в парляменті за тими предложенями, котрі покажуть ся безусловною державною конечностию, однако при буджетовій провізориї повинна солідарність зазначити ся инакше. — Slovenski Narod доносить, що ґр. Клярі в часі послідної конференциї з презесом Кола польского п. Яворским обговорював також справу будучої президиї. Ґр. Клярі мав рішучо заявити ся за порозумінєм таким, щоби Ферияnчич уступив, а лишив ся Фукс. В віденьских політичних кругах гадають, що правиця не буде робити правительству перепон.

Новинки.

Львів дня 11-го жовтня 1899.

— З перемискої епархії. На I. рік богословія до львівскої семинариї приняті: Фил. Бойко, Мих. Була, Євг. Ґисовский, Модест Горницкий, Йосиф Ґорчицкий, Ром. Гуменюк, Леонтий Дзюбиньский, Володим. Дуб, Мих. Журавецкий, Стеф. Йойко, Мих. Карияк, Роман Ковалів, Вас. Крайчик, Орест Мартинович, Волод. Ольшаньский, Теодор Пих, Юліян Мирон Присташ, Мих. Серенко, Стан. Максиміліян Сороковский, Ігн. Ших, Євг. Хиляк і Александер Чарнецкий, а цертифікат на I. рік богословія дістав І. Мариян Тороньский. — Іспит кваліфікацийний на катихитів шкіл виділових відбуде ся в днях 17, 18 і 19 н. ст. сего місяця.

— Нова фундация богослужебна. О. крил Павло Матковский, архидиякон перемискої капітули, зложив 200 зр. на фундацию богослужебну при львівскій церкві Преображеньскій (коло „Народного Дому") додаючи 20 зр. на оплату правних належитостий.

— Не купуйте льосів від аґентів що ходять по домах. Ві второк арештувала львівска полиция агента А. Шпіґля, котрий замість 3-процентового листу заставного кредитового заведения продав Іванні Келішкевичевій звичайний проспект, не маючий ніякої вартости.

— Вечерниці. В суботу 14 н. ст. жовтня с. р. відбудуть ся заходом рускої академічної

---

9)

МІЛЇОНЕР.

(З анґлійского. — Брет Гарта).

(Дальше).

Слїн стояв, опираючи ся о стіл. Видко, вино розігріло его і розбирало, розвязуючи язик з добровільно наложеного від пів року пута. Горячий напиток порушив також его мязи і нерви. Лице ему почервоніло, очи розяснили ся і втратили звичайну остовпілість: виглядав так, як его перед трема літами мусів бачити Мастерс.

— Слухай, Альвіне Мільреді — говорив, обертаючи ся до свого гостя — слухай, доки маю сили говорити, чому не довіряю їм, підозріваю, ненавиджу. Гадаєш, що знаєш мою історию? Слухай, я єї тобі оповім. Слухай.

Задержав ся і підніс до уст тремтячу, спаралїжовану руку, може аби здержати вибух гніву.

— Перед трема літами був я копачем золота, так, як ти Мільреді, але инакше, инакше. Я мав науку, досьвід, теорию, терпеливість, силу, величезну витревалість. Я вибрав місце і викопав закоп. Сам, без помочи, без ради, від рана до вечера копав я безустанно, цілого пів року. Я не спав, не їв, ледве тілько, аби трохи піддержати сили. І найшов.... не як ти Мільреді, случайно, щасливою долею, що сама лїзе в руки дураків.... Ну, я тобі з того не роблю докору, то не твоя вина! Але в наслідках глядань, опертих на теориї, в нагороду трудів, недоспаних ночий, голоду і холоду, мав я золоту жилу — скарб!

Аж того рана побачив я, кілько я працював, кілько перетерпів всїляких невигід, як підкопав своє здоровле. В поводженю опускали мене сили. Я не міг зібрати гадок, не ставало грудям віддиху. Недалеко мене, одинокою живою душою був сусїд Мастерс, заведений в надїях копач золота. Єго закоп був там! Я старав ся укрити перед ним і моє поводженє і наглу слабість, бо не довіряв ему.... не вірив нікому; підозрівав всїх. Як раз відходив звідси знеохочений неповодженем.... Задержу, гадаю собі, мою тайну до его відходу. Було менї слабо, але памятаю, що написав о всїм в листї до жінки та закликав єї тут.... памятаю також, що бачив, як Мастерс відходив.... Більше нічого не памятаю. Найдено мене там, знаєш?

— Знаю — відповів Мільреді, пригадуючи собі і зуставляючи з оповіданем паралїтика в гадці то, що чув нераз від візника почтового воза.

— Кажуть — говорив Слїн, тремтячи цїлий — що від того часу, через цїлі три роки, я не мав власти в членах, ні памяти.... кажуть, що на моє щастє, коли я лежав в шпитали, не здавав собі з нічого справи. Кажуть, що позаяк я лежав без руху і мови, вдоволяючи лиш самі звірячі потреби людской природи, був я непритомний до дня, в котрім мій син найшов мене там случайно. Так кажуть, а повідаю тобі нинї Альвіне Мільреді — говорив, підносячи голос — що то неправда, то брехня! Вже тиждень по ударі памятав я о всїм — цїлї ті три пекольні літа, доки не з'явив ся коло моєї постели мій син Гаррі з своїм фальшивим лицем. Чи ти розумієш мене Альвіне Мільреді, понимаєш? Я, маґнат, мілїонер, валяв ся як послїдний жебрак на шпитальнім берлозї, покинений власною жінкою, власними дїтьми, кинений на поталу цїкавости чужих, лїкарских проб.... Я лежав, здаючи собі дуже добре справу з усього. Я чув, розумів, як говорили о моїй невилїчимости. Я чув, як розбирали моє житє, та підозрївали мене о надужитя. Підлї! Я не знав нї вина, нї жінок, і вів строге, просте житє. Шпитальний проповідник, коли говорив о гнїві і мести Божій, вказував на мене... Я чув, бачив, нехай ему Господь простить!

— Тихійше, успокій ся!" — напоминав Мільреді.

— Говорили о мнї — оповідав дальше Слїн, тремтячи на цїлім тїлї і не знижаючи охриплого голосу — говорили, як о покиненім злидари, суспільнім тягарі.... може злочинцї, і справедливо. Нїхто не вголошував ся нї по мене, нї до мене. Инших відвідували приятелї, свояки, забирали їх і відвозили. Деякі приходили до здоровля, деякі, щасливі. щї, умирали. Я сам жив, полишений, нікому непотрібний.

В першім роцї — оповідав чим раз скорше — просив я Господа, аби они прибули; ждав їх що дня, не тратив надії. Я говорив собі: Певне не одержала мого листу, але як довго не буде від мене вістки, то прийде, або

молодіжи вечерниці з танцями в комнатах Тов. „Руска Бесіда" у Львові Ринок ч. 10. Початок о год. 8 вечером.

— **До рускої Бурси ремісничої і промислової** принято пять питомців, а то: чотирох синів селяньских а одного міщаньского. Приняті предложили сьвідоцтва шкільні з дуже добрим поступом і були між петентами найбіднійші. Трох з них вписано до школи промислової, а то на науку столярства будівляного, столярства меблевого і на науку різьбарства, одного уміщено в рукодільни столярскій а одного в рукодільни слюсарскій. В Бурсї, котра на разї уміщена при улици Жулиньского під ч. 11, дістають питомці мешкане, харч, осьвітленє і опал. Питомці Бурси беруть ся охочо до праці, однак деякі з них такі бідні, що не мають ані одежини теплої, ані приладів до рисунків. Бурса наша, хоч має бути ювілейною народною інституциєю, не є в можности нічого більше крім харчу, мешканя, опалу і осьвітленя своїм питомцям дати. Та крім того є ще кількох бідних відличних учеників львівскої промислової школи, котрим належало би бодай яку запомогу дати і о се они просять.

— **Надзвичайні загальні збори товариства імени Івана Котляревского для будови руско-народного театру у Львові** відбудуть ся дня 15 н. ст. жовтня с. р. (в неділю о 3-ій годині по полудни в сали товариства „Руска Бесіда". (Ринок, дім „Просьвіти"). Предмет наради зборів: 1) зміна трох параграфів нового статута, не затверджених міністерством, 2) внесеня членів

— **Ражений електрикою.** В суботу в полудне вислала дирекция електричного трамваю у Львові робітника Михайла Кухарика, щоби направив провід електричний при ул. сьв. Петра. Кухарик виліз по драбині на гору і голими руками вхопив за дріт. Сильний ток електричний, що переходив по дротї, оголомшив его і відкинув о яких три кроки дальше від драбини з висоти першого поверха. Кухарик зломив обі ноги. Стация ратункова відвезла его до шпиталю.

— **Страшна пригода на Вислї** лучила ся недавно недалеко нової Александриї. Товариство з кількадесять людий селян і селянок, вертало з весіля, а маючи перевезтись на другий бік Висли, всїло на два більші човна. Нагле зірвалась буря і оба човни перевернула. З людий 22 утопило ся а лиш меншу половину 15 осіб удало ся уратувати.

Господарство, промисл, торговля, гігієна і виховане.

Ради господарскі.

Ми дуже цікаві, чи бодай який сотний з наших господарів прочитає собі слідуючу в низу статейку про чистоту і порядок в хатї?

Господарі, памятайте на пашу і на підстїлку для худоби на зиму!

— Чистота і порядок в хатї, то половина здоровля. О тім повинні памятати особливо бідні люди, котрі через цїлу довгу зиму мусять тулити ся в одній тісній хатчинї. Добра господиня не забуває о тім через цїлий рік, але тепер, коли вже зима за плечима, повинна она особливо о тім памятати, і скоро лиш покажуть ся ще красні днї, зробити загальний порядок, повиносити з хати всю знадобу, пообмітати кождий куток, обчистити всї стїни і побілити в серединї і зверха, позалїплювати та позамащувати всї шпари, обмити і обшурувати всю деревляну знадобу та передивити ся, чи нема де якого плюгавства, котре треба зараз винищити. Для наших звичайних лїплянок по селях дуже важна річ, щоби стелю на подї вимастити добре сьвіжою глиною, змішаною з половою і добре вимішеною, так, щоби не було в нїй нї найменшої грудки, щоби она була добре мазка а при тім і не за рідка. Коли глина трохи підосхне, треба її добре приплескати дошкою по кілька разів, так, щоби она не була попукана; із середини треба зашарувати стелю вапном з піском і забілити. Се важна річ, бо добре вимащена стеля не пускає тепла з хати. З надворку, де нема присп попід стїни, треба підсипати сьвіжої сухої землї і добре убити а так само добре убити окапи і зробити ровець, щоби вода мала-куди стїкати та не підмочувала хати. Подвірє перед хатою треба так вирівнати і очистити, щоби там не робило ся болото і по дощи не лишали ся калабанї. Піч, каглу або комин треба добре оглянути і придивити ся, чи де не попсовані, чи тинк або цегла не відслонили дерева, щоби опісля недбалість не стала ся причиною пожару. Побиті шиби у вікнах треба на ново повставляти, а вікна треба робити собі такі, щоби можна їх отвирати, або щоби була бодай одна кватирка, котру можна би отвирати. На ніч перед спанєм треба ту кватирку отворити, щоби до хати пайшло бодай трохи сьвіжого воздуха. Уважайте дуже на то, щоби зямість постелї не робити барлогів! Таже й найбіднїйший господар може ще здобути ся на сїнник, котрий можна випхати соломою; навіть як би прийшло ся купити готовий сїнник за два або півтретя риньского, то ще не було би дорого. А спати на сїннику то й вигіднїйше і теплїйше. Та й подушку можна зробити без піря — з сїчки або полови. В сторонах, де сїють кукурудзу, можна сїнники і подушки робити з шумилини, мягонького білого листя, що здирає ся з шульків. В хатї не держати анї бараболь, анї буряків або капусти; кождий і найбіднїйший господар може зробити собі, коби лиш хотїв, погреб або малу пивничку навіть в коморі або в стебнику. Так само не треба держати анї телятка, анї поросятка в хатї; лїпше постарати ся о теплу стайню і теплий хлївець. То все можна ще тепер зробити і забезпечити ся, заким потиснуть морози.

— Підстїлка для худоби на зиму єсть важною річию у господаря. В роках коли мало соломи або взагалї у господарів, у котрих скупо соломи, треба памятати на то, щоби завчасу прилагодити собі бодай трохи якого иншого материялу на підстїлку. Найлїпшим на підстїлку материялом, котрий може солому заступити, єсть осика та очерет; того материялу треба собі завчасу придбати. Другим материялом єсть всїляке листє з дерева, котрого тепер можна богато назгортати в садах, в лїсї, в лозах і т. п. Також і соснове четинє добре на

прийде когось, аби довідав ся о мене. Молодий студент медицини займив ся мною і слїдячи мої очи, прийшов до пересьвідченя, що я не такий бездушний, як гадали. При помочи азбуки, показуючи менї букви, довідав ся як я називаю ся, і обіцяв написати до родини. Нещасте хотїло, що я перед ним зрадив ся з моїм богатством; від того часу і той уважав мене за божевільного. Відійшов, і я не бачив его більше. Надія ще мене не заводила. Менї привиджувала ся їх радість, коли мене найдуть, і то моє щастє, коли несподївано найдуть в щастю заслужену нагороду. Я був слабий, немічний, але все таки щасливий цїлий рік, доки аж не втратив всякої надії.

Я мусїв дуже змінити ся, бо на другий рік бояв ся їх приїзду; ледве чи могли би мене пізнати. Впрочім може як той студент медицини не увірилиб менї, взяли за непритомного. Від того часу благав я Бога о поправу здоровля; не хотїв аби прибули, заки почую ся сильнїйшим. Минув ще рік; я все був в шпитали, все безсильний. Перестав молити ся, прокляв тих, що мене полишили; я присяг собі, що не понюхають навіть мого богатства, але я хотїв жити, хочби на то, аби їх покарати, упокорити. Сили вертали менї поволи, але постепенно. Без родини, без приятелїв, без гроший, укривав я то перед лїкарями. Я сказав їм лиш моє назвище і старав ся о мале заняте, аби заробити собі тілько, кілько треба менї було на опущене шпиталя. Одного дня дізнаєш я случайно, що мій скарб відкритий. Розумієш, відкритий! Хто инший найшов скарб, що коштував мене тілько лїт працї, котрий я здоровлем переплатив. Я лишив ся безпомічним жебраком. Инший, щасливійший, мав користати з золота, з мого, мною неткненого золота!

Підніс руки до гори.

— Кажуть, що мене піднесли непритомного, можна було справдї зійти з розуму!... Не памятаю, нїчого не памятаю, аж до дня, в котрім з'явив ся мій син, три тажднї, як кажуть, по тім новім ударі. Зайшов до шпиталя случайно, по статистичні дані; почув моє назвище. Пізнав мене і гадав, що я непритомний і без власти. Я цїлком не старав ся пересьвідчувати его, що так не єсть. По що? Не вірив би менї, а що гірше, колиб менї удало ся довести прав моїх до копальнї, то скористав би з того і обдер немічного вітця. Я не сказав ему нїчого, не зрадив ся нї слївцем. Взяв мене, привіз сюди і осадив. То впрочім велїла єму зробити сама чемність.

— А якіж би ти міг дати докази? — спитав задуманий Мільреді.

— Той лист до жінки, колиб я его міг найти.... або Мастерс, якби я его міг стрітити!

— А чи маєш хоч який найменший здогад, в чиї руки міг той лист дістати ся, або що стало ся з твоїм бувшим сусїдом?

Спокій і повага питань Мільреді'ого здаєть ся гнївали паралїтика.

— Не знаю — відповідав — гадаю часом... — Знов затяв ся, хотїв рукою посунути по чолї. — Менї здаєть ся, що я десь тут бачив той лист. Так, тут — повторив гнївно та насупивши брови. — Але я пригадаю собі, пригадаю.

— Успокій ся — упоминав Мільреді — а буде тобі лекше зібрати гадки.

— Ага! Памятаєш, ти мене питав, що менї уявляє ся, що менї здає ся? Тепер памятаю. Памятаю, хтось менї той лист показував, тут, недавно! Я мав его в руцї, памятаю, я его розпечатав, пізнав; там були пробки мого золота. Але де?... коли?... що відтак з тим листом стало ся? не памятаю! Але пригадаю собі, о пригадую!

Подивив ся на Мільреді'ого, котрий єму уважно приглядав ся і крикнув з огірченєм:

— Ага! і ти маєш мене за божевільного; лиш того ще не ставало.

Мільреді не уважаючи па ті слова, питав его поважно:

— Деж та копальня золота.

Слїп спустив очи.

— Не хочеш виявити тайни?

— Нї.

— Ти не говорив нїкому о тім?

— Нїкому.

— І тому нї, що користає з копальнї?

— Нї тому.

— Длячого?

— Бо.... бо не хочу ему відбирати її.

— Чому?

— Бо... бо то ти сам.

Настала тишина. Чути було лиш каплї дощу, що били о шиби.

— Ага — промовив згодом так само як перед тим спокійно і розважно Мільреді. — То було в моїм закопі і найдена случайно жила золота була твоя, та сама, що ти перед трема роками найшов? Так?

— Так.

— Отже не розумію, чому не упоминаєш ся о свою власність?

— Атже я тобі то на розум сказав — обурив ся паралїтик — що богатство непотрібне для тих моїх дїтий! Хочеш, то скажу тобі більше. Мене то тїшить, що твої дїти розтратять его так, як розтратили би мої. То золото упало на мене прокляном і буде для них прокляном, але менї здавало ся, що тебе робить щасливим то, що можеш вдоволяти їх примх і заспокоювати їх жадобу. І я лишив би тебе з твоїми мріями, коли би нинї не вичитав в твоїх очах, що ти так само як і я розчарований. Ти добув мій скарб і не купив за міліони любови і сердець твоїх дїтий. Не маєш того так як і я бідолаха. Ти нинї сам, полишений, як я. Доля зблизила нас і зрівнала. Коли та проклята жила золота отворила між нами пропасть, з котрої випила, то нинї можемо собі подати понад нею братнї долонї.

Мільреді, що війшовши до хати скинув був сурдут, станув перед огнем, випрямивши цїлу свою великаньску стать і заложив пальцї

підстілку, але не само, лиш з домішкою трохи соломи. Дуже добре може заступити підстілку торф, розуміє ся там, де его можна дістати. Але для поменших господарів найважнійша річ в тім, щоби стайню держати чисто і сухо, бо тогди і підстілки можна дати менше а мішаючи листє та бараболинє з собою можна буде якось давати собі раду; в сім случаю треба листє або бараболинє стелити на спід, а зверха потрясти трохи соломи.

— Чи довга чи коротка січка для коний? Був давнійше погляд, що чим коротша січка тим ліпша для коня. Новійші досьвіди показали, що то не правда. З короткої січки хиба той один хосен, що коні домішану до січки пашу борше їдять. Але чим борше они їдять, тим менше використовують пашу і то відбиває ся відтак на травленю. Коротка січка замало дразнить орґани травленя і збиває ся в кишках і так стає ся причиною кольки. Розмірно малий жолудок коня набиває ся борзо кормом, котрий за мало мішає ся тогди з соками жолудка і мало перероблений переходить до кишок, або кінь пережре ся. Січка з озимої, твердої соломи повинна бути на 1·3 центим. а найбільше на півтора центим. довга, а січка з вівсяної соломи і сїна може бути на півтора до півтретя центим. довга.

— Дуже ранний горох, котрий вже в лютім або марті кільчить ся, можна мати на продаж дуже вчасно в весни, коли его посадить ся, як до погоди, около половини падолиста по 20 до 25 зерен на скопану грядку в ямки на яких 20 цент. широкі а одна від другої на пів метра. На весну в середині ямки встромлює ся тичку. Навіть колиб горох ще в осени скільчив ся, то ему те не завадить, а на весну хоч би й не прикритий може видержати 6 степ. морозу. Лиш то треба мати на увазї, що в зимі можуть его знищити шкідники а на весну обскубуть воробцї, отже від того треба забезпечити ся.

Всячина господарска.

— Дещо про вестфальскі шинки. Нам би що богато учити ся від других, а то ми не перестанемо все робити на відворот — ставити будинки не з долини, але з гори. Ось і вестфальска шинка може нас чогось научити. На вестфальскій рівнинї (пруска провінция, важнійше місто Мінстер) стоїть тепер велика фабрика, де виробляють сирі шинки (такі, котрі можна сирі їсти) і розсилають їх по цїлім сьвітї, головно по цїлій Німеччинї і до Бельгії але навіть і до Африки та Австралії. До шинок тих зовсїм не уживають салїтри, лиш мочать в ропі з соли — шинка що важить н. пр. 9 фунтів, мокне 8 днів, — відтак обсушують через кілька днів на вітрі, а наконець вудять в димі лиш з букового дерева. До тої фабрики гонить тепер кождий селянин свою утучену безрогу і там продає. А треба знати, що у Вестфалії найбільше малих господарів, таких, що мають лиш по 2 морґи, по 10, а найбільше до 100. Але заким ще станула фабрика, були вже вестфальскі шинки; їх фабрикували таки самі селяни та ще й тепер фабрикують. Більше вже як 50 літ, від коли вестфальскі шинки розходять ся по цілім сьвітї. У Вестфалії досить лиха земля і тамошні господарі взяли ся були длятого головно до годівлї рогатої худоби та безрог, з котрих розвели соб. навіть окрему породу, т. зв. вестфальску свиню. Кождий господар держить собі на розплодок звичайно дві льохи. Та не лиш господарі, але навіть і робітники з фабрик або халупники, держать одну, дві свиники на заріз. Хто заріже безрогу, чи то для себе, чи на продаж, вудить або у себе дома або дає до другого вудити. В місточку Горн н. пр. вудить шинки і солонину нічний сторож. В его хатї в сїнех есть вудильня — комірчина, де на камінних плитах горить букове дерево а в горі на жердках висять шинки та полати солонини. Оттак розвинув ся у Вестфалії фабричний промисл різницкий або масарский; насамперед селяни самі взяли ся до годівлї безрог і до фабрикациї шинок на продаж а відтак аж настала фабрика.

— Добру зупу з підпеньків або инших грибів можна так зварити: Обібрані бараболї варить ся зі всілякою закришкою через цїлу годину; відтак коли вже добре розварять ся, перетирає ся через ситце і до тої юшки додає ся дрібонько посїканих підпеньків або тоненько покраяних инших грибів, варить ся через 10 мінут. Опісля робить ся запрашку, додає ся до юшки, розколочує ся добре і наконець домішує ся грінок з булки та дає ся трошки дрібно посїканої зеленої петрушки.

Література господарска.

— Thaer's Grundsätze der rationellen Landwirtschaft. Нове видане, з портретом і житєписею Тера. Цїна 18 марок або 10 зр 80 кр. — Само імя Тера показує вже вартість сеї книжки.

— Дві рускі книжки вийшли накладом польского товариства „Kółek rolniczych". 1) Дра Фр. Стефчика, Які користи принесе для громади або для парохії заложене спілки ощадности і позичок системи Райфайзена? — 2) О. Ант. Коленьского: О способах і потребі заощаджуваня. Цїна тих книжок по 3 кр. або 6 сотиків. Друга з тих книжочок заповідає, що від 1 січня 1900 р. буде виходити руский додаток до „Przewodnik-a Kółek rolniczych".

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Торговля медом. Др. Ст. Павлїк, професор вис. школи рільн. в Дублянах, помістив в краківскім „Tygodn. Roln." цікаву розвідку про торговлю медом в Галичинї, з котрої виймаємо слїдуючі важнійші дати: Рух торговельний медом в Галичинї іде головно почтами. В 1895 р. перевезла почта 22.347 кільо меду; з того по самій Галичинї 6967 кільо, до инших країв Австро Угорщини 7.891 кільо а за границю 7.399 кільо. В тім самім роцї привезено до Галичини з Угорщини і Стирії 1853 кільо. Найбільше меду іде з Поділя і Покутя; звідтам вивозять і возами і зелїзницею. Мід закуповують жиди і вивозять зі сторін Хмелївки (в бочках по 120 літрів) річно около 16 бочок; в Гусятинщинї висилають мід учителї і сьвященики, що мають пасіки. В сторонах Гологір займають ся торговлею медом жиди; з Копичинець вивозять жиди зелїзницею, так само з Кошиловець (до Австро-Угорщин), з Товмача (до Прус) з під Тарноруди, Грималова і Скалату зелїзницею. З Васильковець висилають продуценти річно около 15 метр. сотнарів меду по 13 до 14 зр. Коло Соснова скуповують мід жиди по 30 кр. за 1 кільо. Взагалї торговля медом і воском на Поділю і Покутю есть дуже велика, але зиски беруть торговельники головно жиди. На всхіднім Підгірю есть почтовий рух медом обмежений; за то есть досить значний зелїзницею. Від Бірчи, Добрівлян, Кранцберґа, Меденич і Стрия висилають значнїйші партиї меду возами і зелїзницею до Дрогобича і на Шлеск та Мораву. — Проф. Павлїк каже, що торговля медом в нашім краю не представляє ся користно і стоїть отверте поле до піднесеня доходів з тої галузи господарства. А ми додамо від себе: Коби так Русини — а між ними есть мабуть найбільше пасїчників — були народом практичним і рухливим, то могли би торговлю медом зорґанізувати і взяти в свої руки і так поліпшити свій добробит.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 11 жовтня. Урядова Wiener Ztg. оголошує в нинїшнім числї цїсарский патент що скликує палату послів на день 18 с. м.

Софія 11 жовтня. Вибухла тут кабінетна криза, однако доси президент міністрів Ґреков не вручив своєї димісиї.

Льондон 11 жовтня. Надійшло тут трансвальске ультіматум. Жадає оно рішеня всіх спірних справ на мировім суді, або в який инший дружний спосіб, дальше відкликаня всїх анґлійских войск від трансвальских границь і взагалї з полудневої Африки. Відповідь має надійти до дня 16 жовтня до 5 ої години з полудня, инакше Трансваль уважає, що Анґлія виповіла війну.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

рук за камізельку. Хвилю не підносив очий. Коли поглянув ними, були малї і блїді, понад ними було низьке чоло, поросле щетиною рудого волося. Низша часть лиця була така як і горішна: проста і груба, але в тій хвили віяло з неї благородне достоїньство.

— Що-до мене — говорив поволи і розважно — не бачу потреби, аби ту пропасть, як кажеш, засипували долонї наших дїтий. Може той бруд упав на них з нас самих, коли ми ополікували наше золото. Отже лишім їх в спокою і на боцї. Лишають ся ще ті три літа в шпитали. Правда, они давлять тебе як камінь, але давилиб так само, чи я найшов би чи не найшов би случайно твою золоту жилу. Отже й то можемо поминути і нема вже між нами тої проклятої пропасти. Викажи свої права і конець. Мастерс пропав без вістї. Впрочім сам кажеш, що він нїчого о твоїм відкритю не знав і міг би лиш присьвідчити, що ти був, як і він сам, нещастним копачем золота. Того листу, якого не одержала нїколи особа, до котрої ти его писав, не можеш представити, впрочім чого би він доказував. Ні один правник не возьме ся за твою справу: кождий, найлїпший твій приятель, обжалує тебе о.... божевільність.... Скажеш, що то всьо приснилось тобі в хоробливій уяві. Але слухай, Слїн, я, інтересований в цїлій тій справі, твій щирий приятель, суперник в справі тої золотої жили, я тобі вірю; знаю, що не видумуєш, що тобі то не снило ся, вірю, що маєш право допоминати ся о свою власність.

— Але, коли гадаєш — говорив дальше даючи знак рукою, аби Слїн не перебивав — що коли я то всьо признаю, то зараз завтра зречу ся своїх прав на твою користь, то дуже помилиш ся, старий. В твоїм власнім інтересі, в інтересі моєї жінки і дітий, буду домагати ся доказів і обіцяю тобі сьвято не жалувати від тої хвилї заходів, часу і гроший, аби ти їх лекше добув. Я більше як в двоє побільшив суму, яку міг би ти добути з копальні від дня свого виходу із шпиталя. Як найдемо докази, а найдемо їх певно, вернеш до своєї власности без помочи права і правників. Як хочеш, аби я потвердив тобі мої слова документом на письмі, то я то зроблю завтра рано.

— І ти гадаєш, що я прийму твій підпис? — крикнув в гнїві паралїтик — гадаєш, що менї твоя великодушність верне померших в нуждї і журбі жінку, верне три роки мого власного житя, любов і пошановане власних дїтий? А може гадаєш, що твоя власна жінка, твої власні дїти, що покидають тебе в богатстві, вернуть до тебе в бідї? Нї, нї, нї! Нехай пропаде та проклята копальня.

— Спокійно, старий, спокійно — упоминав Мільреді. — Копальня буде твоя, як найдуть ся докази, а нї то лишить ся при мнї. Як еї дістанеш, будуть мати твої дїти нагоду показати, чим можуть стати в поводженю а мої в неповодженю і бідї. Побачимо, побачимо.

Кажучи то відходив. Нараз Слїн вхопив его руку і під впливом зворушеня піднїс еї до уст. Мільреді усьміхнув ся і висунув руку з долонї паралїтика.

— Будь спокійний, старий — сказав, замикаючи двері за собою.

Свитало.

Звізди поблїдли, з виїмком тої одної, що сьвітила яснїйше як коли небудь над закопом, в котрім Мільреді найшов богатство. Альвінови здавало ся, що якийсь тягар упав ему з грудий. Не гадав о паралїтику, гадав лиш о жінцї і донцї. І они в тій самій хвили гадали о нїм в дорогій віллї над берегом Середземного моря, розбирали саме, чи на случай подружа Мамі з князем Россо е Неґро, Мільреді згодив би заплатити за будучого зятя двіста пятьдесять тисяч долярів довгу, якого князь наробив граючи в карти.

(Конец буде).

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).